

Og det er også korrekt, at vi alle sammen godt ved, at i det notat siger regeringens embedsmænd, at undtagelsen kun omfatter retsakter. Men jeg vil bare gøre statsministeren opmærksom på, at som jeg har opfattet det, har udenrigsministeren også senere hen erkendt, at sådan kunne man naturligvis ikke skrive undtagelsen ned til ren og skær retsakter. Jeg tror, udenrigsministeren også har erkendt det over for Europaudvalget. Beslutninger på det militære område træffes jo ikke i form af retsakter, og hvis man virkelig fulgte den opfattelse, som ligger i det notat, så ville undtagelsen dermed være skrevet væk, den ville være tømt for ethvert realitetsindhold. På den måde ville man ved hjælp af jura kunne fjerne undtagelsen simpelt hen.

Og jeg mente egentlig, at regeringen havde erkendt, at den gik altså ikke. Så at det altså er noget mere indviklet end som så, er jeg bange for, vi bliver nødt til at se i øjnene. Og derfor er den eneste instans, som med vægt og fornuft og demokrati kan afgøre det spørgsmål, befolkningen.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Det var statsministerens svar til hr. Keld Albrechtsen om, at det ikke handlede om jura, det her, eller at vi ikke skulle gå for meget op i, om det var juridisk holdbart at diskutere den militære komité, der gav mig lyst til at læse det lille afsnit op fra hr. Jann Sjursens ordførertale, hvor hr. Jann Sjursen siger:

Hvad der imidlertid er endnu mere beklageligt er, at regeringen vil lade danske repræsentanter deltage i den militære komités arbejde, når denne bliver nedsat, uanset hvad man mener om det danske forbehold. Om man er for eller imod det, så er det der. Og det er under den forudsætning, et flertal af befolkningen stemte ja ved folkeafstemningen i 1993. Det er nok muligt, at regeringens kurs kan forsvares juridisk, men politisk bliver der med regeringens og flertallets holdning lagt gift ud for debatten om det betimelige i at opretholde eller ophæve forsvarsforbeholdet.

Debatten drejer sig allerede nu om, hvorvidt regeringen fifler med forbeholdet eller ej. Kristeligt Folkeparti mener, at forsvarsforbeholdet respekteres ved, at regeringen holder Danmark uden for det samarbejdsområde, som forbeholdet vedrører. Så lad de andre fortsætte med deres køreplaner og komiteer for det militære

samarbejde. Det skal vi ikke hindre dem i. Og det har vi også tilkendegivet, at vi ikke vil, og vi når også nok at komme en anden gang, hvis vi får ophævet forbeholdet. Så kan regeringen som på ØMU-området bruge sine kræfter på at fortælle Folketinget og befolkningen, hvorfor den mener, vi skal sidde med ved bordet, og hvorfor forsvarsundtagelsen skal ophæves. Det vil være ærlig snak. For nu er det militære samarbejde i EU ikke længere snak – det er virkelighed. Det er ikke den skrækvision, som det er blevet gjort til. Det står heller ikke i modsætning til samarbejdet i NATO for os at se, om end faren for et dobbeltarbejde og et svækket amerikansk engagement er nærliggende.

Men det er på kant med den danske undtagelse. Det er det, vi synes, man skal forholde sig til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse vil som nævnt først finde sted i morgen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 19:

Forslag til folketingsbeslutning om tiltrædelse af aftale om økonomisk partnerskab og politisk samordning og samarbejde mellem Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater på den ene side og De Forenede Mexicanske Stater på den anden side.

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 27/10 99).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jacob Buksti (S):

Beslutningsforslaget lægger op til at tiltræde partnerskabsaftalen mellem EF og Mexico. Aftalen vil på en række områder styrke de gensidige forbindelser til gavn for begge parter. Aftalen vil skabe en regelmæssig politisk dialog mellem parterne. De økonomiske og handels-

mæssige forbindelser vil blive udbygget, bl.a. gennem en friere samhandel.

Der vil også blive indledt samarbejde om emner som miljø, forbrugerbeskyttelse og sociale anliggender.

Socialdemokratiet støtter, at forholdet mellem EU og de latinamerikanske lande styrkes. Det er vigtigt, at EU gør en indsats for at fremme den igangværende demokratiske udvikling i disse lande. Socialdemokratiet lægger derfor stor vægt på, at demokrati og menneskerettigheder er grundlæggende elementer i aftalen. Vi ser med stor velvilje på, at aftalen lægger op til et konkret samarbejde om at fremme menneskerettigheder og demokratiske principper.

Vi konstaterer med tilfredshed, at der oprettes et fællesråd på ministerplan bistået af et udvalg af embedsmænd, der skal overvåge gennemførelsen af de forskellige aspekter af aftalen.

Vi har også noteret os, at der kan træffes passende foranstaltninger i tilfælde af, at den ene part misligholder aftalen. I sidste instans vil aftalen kunne suspenderes.

Med disse bemærkninger vil Socialdemokratiet gerne udtrykke sin støtte til beslutningsforslaget.

Gitte Lillelund Bech (V):

Fra Venstres side støtter vi fuldt ud de bestræbelser på at styrke de handelsmæssige forbindelser til Mexico og den store vægt, som tillægges de demokratiske principper og menneskerettighedernes overholdelse i aftalen. Det er helt centralt, at en gensidig anerkendelse af menneskerettighederne, som Mexico og EU forpligter sig til, ligger til grund for samarbejdsaftalen.

En anden vigtig årsag til, at Venstre støtter forslaget, er den gensidige liberalisering af varesamhandelen, som indgår i aftalen. Landene imellem vil aftalen fremme afviklingen af toldbarrierer, fremme liberaliseringen af samhandel og tjenesteydelser, søge at hindre konkurrenceforvriddning og endelig muliggøre en fri kapitalbevægelse.

Endvidere vil der være øgede muligheder for både uddannelsesmæssig og kulturel udveksling mellem Mexico og EU-landene, hvilket vi hilser velkommen.

Vi håber, at den fortsatte dialog landene imellem vil lede udviklingen i den udstukne retning, og vi støtter derfor forslaget til folketingsbeslutning.

Pia Christmas-Møller (KF):

Også Det Konservative Folkeparti støtter beslutningsforslaget helljertet, og vi gør det af præcis de grunde, som allerede er blevet nævnt her fra talerstolen af de to foregående ordførere, så jeg ser ingen grund til at gentage argumenterne. De er stærke nok.

Knud Erik Hansen (SF):

Vi er i SF som udgangspunkt positivt indstillet over for aftalen mellem EU og Mexico, og vi mener, at en sådan aftale kan være et vigtigt udgangspunkt for både økonomisk samarbejde og støtte til Mexicos udvikling og også til en politisk dialog.

Der er dog et par ting, som vi godt vil bemærke. For det første er der i Mexico meget voldsomme sociale uligheder. Det er derfor utrolig vigtigt at skabe rum for en social udvikling, som i høj grad tilgodeser de fattiges behov. Derfor må man også udnytte mulighederne for en dialog med Mexicos regering for at få den til at forstå, at så store sociale uligheder i længden er en bremse for en økonomisk udvikling, og vi ser gerne, at den danske regering er opmærksom på det.

For det andet er der spørgsmålet om menneskerettighederne. De står der, men det virker måske lidt som pligtstof og generelle bemærkninger, som man normalt skriver. Et af spørgsmålene er jo klart de oprindelige folks rettigheder i Mexico og problemet omkring indianerne og særlig indianerne i Chiapas, hvor der er store problemer. Disse problemer er både af social og politisk og menneskeretlig art, og jeg mener, det er problematisk at lave en aftale med Mexico uden at nævne de oprindelige folks rettigheder og uden at bruge anledningen til også at få en diskussion med Mexicos regering om disse problemer, og det vil vi gerne have belyst nærmere ved sagens videre behandling.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Dansk Folkeparti støtter en øget grad af liberalisering i forholdet mellem EU og Mexico. Vi er af den overbevisning, at øget økonomisk vækst i Mexico også vil være medvirkende til at få forbedret den generelle situation i Mexico, og det er påpeget i aftalen, at det selvfølgelig skal ske i respekt for WTO's principper, Verdenshandelsorganisationens principper, og bl.a. på den her baggrund støtter vi beslutningsforslag B 19.

Elisabeth Arnold (RV):

SF's ordfører nævnte bekymringen for menneskerettighedsvilkårene i Mexico, og det er en bekymring, som Det Radikale Venstre deler. Vi har lagt mærke til, at der har været kritik af forhold i Mexico fra internationalt hold, fra Amnesty International, fra FN-organer, og vi er klar over, at der er problemer, især med hensyn til en del af de indianerstammer, som findes i Mexico.

Vi synes imidlertid netop, at dette også er en anledning til at sige, at vi selvfølgelig skal have aftaler med Mexico. Måden at prøve at få ændret ting på er ved at have aftaler, hvor man har den politiske dialog. Det er utrolig vigtigt, også på menneskerettigheds- og demokratiområdet. Så det er ikke blot en handelsaftale, det er også en politisk aftale, hvor man søger at påvirke udviklingen i de lande, der deltager i aftalen. Også af denne grund ønsker Det Radikale Venstre at tiltræde aftalen.

Keld Albrechtsen (EL):

Aftalen med Mexico er efter Enhedslistens opfattelse forbundet med meget store problemer. Det er jo sådan, at menneskerettighedssituationen desværre er overordentlig kritisabel. FN's højkommissær, Mary Robinson, er citeret for at sige, at hun helst ikke vil give karakterer til et land fra 1 til 10, det er hun ikke i stand til, men her er seriøse problemer, som gør det nødvendigt med en lovgivning for at dække de mangler, der eksisterer, for at opnå retfærdighed. Og der findes jo altså desværre en lang række rapportører fra menneskerettighedsgrupper, som kan rapportere om de massive overtrædelser af grundlæggende rettigheder, som desværre finder sted i Mexico.

Derfor står vi efter Enhedslistens opfattelse i den situation, at det ikke ville være forsvarligt, at Danmark går ind og blåstempler menneskerettighedssituationen i Mexico på nuværende tidspunkt i form af sådan en aftale, og at der i hvert fald som minimum burde stilles krav til Mexico om, at der skal gennemføres meget væsentlige forbedringer, før en aftale overhovedet kan komme på tale. Jeg er ikke sikker på, at kendskabet her i Danmark til, hvad der foregår i dele af Mexico, bl.a. over for den indianske befolkning, er tilstrækkeligt stort.

Jeg tror, at vi her står med et problem, som i virkeligheden kræver en langt mere dybtgående behandling, end der umiddelbart lægges op til med det her forslag. Enhedslisten bryder sig

ikke om disse aftaler, fordi vi mener, at de er forkert skruet sammen, for de indebærer generelt en blåstempling af menneskerettighedssituationen. Vi mener, at de burde laves på en helt anden måde.

Men i det her tilfælde vil jeg altså godt appellere til, at regeringen overvejer det endnu en gang, for her er vi altså ude i noget snavs, som formanden for Folketingets Europaudvalg nok ville formulere det. Og det haster vel ikke mere, end at vi så i det mindste kunne få tilsagn fra regeringens side om, at vi kan få en grundig analyse og bearbejdelse af det her, inden man skrider til en beslutning. Mere kan det vel ikke haste.

Ole M. Nielsen (KRF):

Da vores ordfører på området, hr. Jann Sjørnsen, ikke kan være til stede, skal jeg forsøge mig. Jeg vil sige, at man om det her forslag om tiltrædelse og partnerskab vel kan bruge de samme argumenter for som for at udvide EU mod Østeuropa, og de samme betænkeligheder, som når vi snakker om EU's tilnærmelse til Tyrkiet eller omvendt. Det er vel sådan stort set de samme problemer, der rummes inden for det her.

Vi mener, at fordelene ved partnerskab og dialog er større end ulemperne. Vi mener, at vi skal bruge det partnerskab til at drøfte de problemer, der er i Mexico, med dem. Vi tror ikke på, at det med at opbygge grænser, opretholde grænser, det er den rigtige måde at være i dialog med hinanden på.

Så vi kan tilslutte os forslaget her med de betænkeligheder, der er, og med de muligheder, som så også ligger i det.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg vil gerne takke for den helt overvejende tilslutning, der har lydt her fra Folketingets partier til samarbejdsaftalen mellem EU og Mexico.

Om menneskerettighedsspørgsmålet vil jeg gerne tilslutte mig de betragtninger, hr. Ole M. Nielsen gjorde. Med indgåelsen af aftalen får vi i virkeligheden større mulighed for at påvirke menneskerettighedsudviklingen. Der er en bevægelse i gang. Jeg vil gerne nærmere drøfte med udvalget – det tilsagn vil jeg give – menneskerettighedssituationen i sin helhed, som den tegner sig. Jeg er sikker på og håber på, at når den diskussion har været gennemført, så vil Folketinget også kunne beslutte sig for at gennemføre denne aftale.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Grete Schødts):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 20:

Forslag til folketingsbeslutning om tiltrædelse af Euro-Middelhavsassocieringsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og det Hashemitiske Kongerige Jordan på den anden side.

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 27/10 99).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Jacob Buksti (S):

Beslutningsforslaget lægger, som det bliver nævnt, op til at tiltræde en associeringsaftale mellem EU og Jordan. Aftalen følger op på Euro-Middelhavskonferencen i 1995, hvor EU indgik partnerskaber med 12 lande i Middelhavsregionen.

Partnerskaberne indeholder både en fælles og en bilateral del. Med beslutningsforslaget opfylder Danmark sin forpligtelse til at styrke EU's politik over for landene omkring Middelhavet.

Middelhavsregionen er på mange områder af afgørende betydning for den europæiske region. Formålet med Euro-Middelhavspartnerskabet er at fremme fred, stabilitet og velstand i dette vigtige nabo-område. Det skal i første række ske igennem økonomisk bistand, der skal bidrage til en socialt afbalanceret udvikling.

Det er meningen, at der på længere sigt skal indføres et frihandelsområde til gavn for partnerne i aftalen. Socialdemokratiet hæfter sig

ved, at menneskerettigheder og demokrati er et grundlæggende element i aftalen.

Socialdemokratiet håber, at aftalen vil smitte positivt af på den mellemøstlige fredsproces og bidrage til en fredelig udvikling i hele Middelhavsregionen. Socialdemokratiet støtter beslutningsforslaget.

Gitte Lillelund Bech (V):

Venstre støtter udenrigsministerens forslag om at tiltræde aftalen mellem det Hashemitiske Kongerige Jordan og EU-landene. Denne aftale vil styrke EU-landenes forbindelser til Jordan, der er en vigtig brik i at skabe og opretholde stabilitet i regionen. Tilsvarende aftaler forhandles med Israel og den palæstinensiske selvstyremyndighed, og aftalen med Jordan er således et led i en styrkelse af EU-landenes samarbejde med regionen.

Venstre kan således støtte, at aftalen med Jordan bidrager til at skabe en stabil udvikling. Aftalen sætter fremme af respekten for menneskerettigheder som fundament for samarbejde. Det finder Venstre vigtigt, og på dette grundlag vil aftalen bidrage til en gradvis mindselse af nogle af de barrierer, der eksisterer landene imellem. Samtidig vil dialogen mellem landene forstærkes, hvorved der skabes mulighed for at fremme udviklingen yderligere, hvilket ligger i tråd med Venstres ønsker.

Pia Christmas-Møller (KF):

Også Det Konservative Folkeparti kan støtte forslaget.

Formålet med samarbejdsaftalen er jo, at EU skal bidrage med at støtte udviklingen i regionen, sådan at der kan komme fred, sikkerhed og velstand.

På kort sigt handler det om økonomisk støtte til omstilling, større socioøkonomisk ligevægt og regional integration. Men på lang sigt er målet jo at etablere et frihandelsområde i overensstemmelse med verdenshandelsorganisationen WTO's bestemmelser. Og det er et meget vigtigt fremtidsperspektiv.

Vi støtter forslaget og anbefaler det til vedtagelse.

Knud Erik Hansen (SF):

Også denne aftale er vi i SF som udgangspunkt meget positive over for. Vi synes, det er vigtigt, at vi laver aftaler med landene omkring EU som et instrument til at fremme den politiske dialog og de økonomiske forbindelser og også den